

Sygn. akt III KK 205/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 21 października 2015 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Józef Dołhy (przewodniczący)

SSN Kazimierz Klugiewicz

SSN Eugeniusz Wildowicz (sprawozdawca)

Protokolant Jolanta Włostowska

przy udziale prokuratora Prokuratury Generalnej Zdzisława Brodzisza
w sprawie W. J.

skazanego z art. 297 § 1 k.k. i in.

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na rozprawie

w dniu 21 października 2015 r.,

kasacji, wniesionej przez obrońcę skazanego

od wyroku Sądu Okręgowego w B.

z dnia 11 grudnia 2014 r., utrzymującego w mocy wyrok Sądu Rejonowego w B.

z dnia 11 czerwca 2013 r.

**uchyla zaskarżony wyrok i przekazuje sprawę Sądowi
Okręgowemu do ponownego rozpoznania w postępowaniu
odwoławczym.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 11 czerwca 2013 r. Sąd Rejonowy w B., po rozpoznaniu sprawy W. J., T. J., L. P., A. M., M. R. i M. S., uznał W. J. za winnego popełnienia zarzucanych mu czynów z art. 297 § 1 k.k. w zb. z art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 11 §

2 k.k. i innych i skazał go na karę łączną 2 lat pozbawienia wolności oraz karę łączną grzywny w wysokości 350 stawek dziennych po 10 zł każda. Na podstawie art. 46 § 1 k.k. zasądził od oskarżonego kwotę 990 zł jako 1/3 szkody na rzecz Banku [...] tytułem naprawienia szkody.

Od powyższego wyroku apelację złożył oskarżony W. J. i zarzucił:

1. błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia mający wpływ na jego treść, polegający na niewłaściwej ocenie zebranego materiału dowodowego, co w konsekwencji doprowadziło do uznania, iż oskarżony działaniem swoim wyczerpał ustawowe znamiona występku wskazanych w pkt 1-7 zaskarżonego wyroku podczas, gdy prawidłowa ocena zebranego w sprawie materiału dowodowego, wsparta zeznaniami świadków oraz wyjaśnieniami oskarżonego, a także zasady doświadczenia życiowego, prowadzą do nieodpartego wniosku, że oskarżony zarzuconych mu czynów nie popełnił,
2. oparcie ustaleń co do winy wyłącznie na zasadach doświadczenia życiowego i poszlakach wynikających głównie z wybiórczego przesłuchania współoskarżonych, których wyjaśnienia były przyjętą linią obrony, podczas gdy w postępowaniu sądowym ulegały one modyfikacji,
3. rażące naruszenie przepisów prawa procesowego mające istotny wpływ na treść zaskarżonego orzeczenia, a mianowicie art. 4, 5 i 7 k.p.k. w zw. z art. 410 k.p.k., poprzez niedanie przez Sąd wiary wyjaśnieniom oskarżonego,
4. rażące naruszenie art. 4, 5 i 7 k.p.k. w zw. z art. 410 k.p.k., poprzez uznanie, że oskarżony działał wspólnie i w porozumieniu z osobami wskazanymi w zarzutach, pomimo braku jakiegokolwiek działania z jego strony,
5. rażące naruszenie art. 424 § 1 k.p.k., poprzez sporządzenie uzasadnienia zaskarżonego wyroku w sposób sprzeczny z zasadami logiki, doświadczenia życiowego, zawarcie wzajemnie wykluczających się twierdzeń, naprzemienne dawanie i nie dawanie wiary poszczególnym dowodom osobowym,
6. rażące naruszenie art. 424 § 2 k.p.k. poprzez nie przytoczenie w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku jakichkolwiek okoliczności i nie przeprowadzenie postępowania dowodowego w zakresie dowodów z przesłuchania świadków wnioskowanych przez oskarżonego,

7. rażąco niewspółmierność kary i środków karnych poprzez wymierzenie oskarżonemu kary bez warunkowego jej zawieszenia, bez przeprowadzenia wywiadu kuratora w zakresie aktualnej sytuacji rodzinnej i zarobkowej oskarżonego.

W konkluzji skarżący wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez uniewinnienie oskarżonego od popełnienia zarzucanych mu czynów, ewentualnie o zmianę wyroku poprzez wymierzenie oskarżonemu kary z warunkowym zawieszeniem jej wykonania na okres 5 lat próby, przy jednoczesnym przeprowadzeniu wywiadu kuratora, ewentualnie o uchylenie wyroku Sądu Rejonowego i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi I instancji.

Wyrokiem z dnia 11 grudnia 2014 r. Sąd Okręgowy w części dotyczącej W. J. zaskarżony wyrok utrzymał w mocy.

Od powyższego wyroku kasację złożył obrońca W. J., zarzucając:

1. rażące naruszenie prawa procesowego, tj. art. 433 § 2 k.p.k. w zw. 457 § 3 k.p.k., poprzez nierozpoznanie wszystkich zarzutów apelacyjnych podniesionych w apelacji oskarżonego, a przejawiające się brakiem jakiegokolwiek odniesienia się do zarzutów z pkt. 7 apelacji, tj. zarzutu rażącej niewspółmierności kary orzeczonej wobec oskarżonego oraz do wniosku z pkt. 2 apelacji w zakresie przeprowadzenia wywiadu kuratora,
2. rażące naruszenie prawa procesowego, tj. art. 433 § 2 k.p.k. w zw. z art. 457 § 3 k.p.k., polegające na nierozpoznaniu w ogóle części zarzutów dotyczących błędów w ustaleniach faktycznych podniesionych w apelacji oraz nienależytym rozpoznaniu pozostałych, co implikuje wniosek, iż w niniejszej sprawie miał miejsce tzw. efekt przeniesienia w następstwie niedostrzeżenia istniejących uchybień wyroku Sądu I instancji,
3. rażące naruszenie prawa procesowego, tj. art. 433 § 2 k.p.k. w zw. z art. 7 k.p.k., polegające na arbitralnym oraz bezkrytycznym zaakceptowaniu przez Sąd odwoławczy niewątpliwie nieprawidłowej oceny materiału dowodowego poczynionej przez Sąd I instancji i przez to brak należytej kontroli odwoławczej zastosowania art. 7 k.p.k. w toku przeprowadzonego postępowania, przy jednoczesnym ogólnikowym powoływaniu się na poprawność orzeczenia Sądu *a quo* i fragmentarycznym odniesieniu tylko do części zarzutów stawianych oskarżonemu,

4. rażące naruszenie prawa, które miało istotny wpływ na treść orzeczenia poprzez utrzymanie błędnej kwalifikacji prawnej czynu dokonanej przez Sąd I instancji, tj. przypisanie oskarżonemu czynów z art. 297 k.k. w zbiegu z art. 286 k.k., podczas gdy dla przypisania sprawstwa przestępstwa wyczerpującego kumulatywnie znamiona określone w art. 297 § 1 k.k. oraz 286 k.k. niezbędnym jest wykazanie, że w chwili przedkładania pracownikowi banku nierzetelnego dokumentu, sprawca nie tylko zamierzał uzyskać kredyt, ale już miał z góry powzięty zamiar jego niespłacenia w przyszłości,

5. rażące naruszenie prawa, które miało istotny wpływ na treść orzeczenia poprzez utrzymanie błędnej kwalifikacji prawnej czynu dokonanej przez Sąd *a quo*, tj. przypisanie oskarżonemu czynów z art. 297 k.k. w zbiegu z art. 270 k.k., podczas gdy dla przypisania sprawstwa przestępstwa wyczerpującego kumulatywnie znamiona określone w art. 297 § 1 k.k. oraz 270 k.k. niezbędnym jest wykazanie, że sprawca sam taki dokument sporządził, podczas gdy w toku postępowania przed Sądem I instancji nie zostało to w żaden sposób wykazane,

6. rażące naruszenie prawa procesowego, tj. art. 433 § 1 k.p.k. i art. 455 k.p.k. przez zaniechanie orzeczenia w zakresie przekraczającym granice zaskarżenia w sytuacji, gdy na mocy art. 455 k.p.k. Sąd *ad quem* był zobligowany do konwalidacji oczywiście błędnej kwalifikacji prawnej zastosowanej przez Sąd *a quo* (art. 433 § 1 *in fine* k.p.k.).

Wskazując na powyższe obrońca oskarżonego wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku Sądu Okręgowego z dnia 11 grudnia 2014 r. oraz wyroku Sądu Rejonowego z dnia 11 czerwca 2013 r. i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi I instancji.

W odpowiedzi na kasację prokurator Prokuratury Okrękowej wniósł o jej oddalenie jako oczywiście bezzasadnej. Natomiast prokurator Prokuratury Generalnej, występujący na rozprawie kasacyjnej, poparł kasację obrońcy W. J. w zakresie zarzutu z pkt 1, 2 i 3.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Kasacja jest zasadna w zakresie, w jakim podnosi zarzuty rażącego naruszenia art. 433 § 2 k.p.k. i art. 457 § 3 k.p.k. Rację ma bowiem skarżący, że

Sąd odwoławczy nie wywiązał się w sposób właściwy z obowiązków kontrolnych, jakie nakładają na niego te przepisy.

Oskarżony W. J. w apelacji zarzucił Sądowi pierwszej instancji błąd w ustaleniach faktycznych, uchybienia związane ze sposobem procedowania oraz wymierzenie rażąco niewspółmiernej kary pozbawienia wolności. Zarzuty te skarżący szczegółowo uzasadnił, przytaczając argumenty na ich poparcie. Obowiązkiem Sądu odwoławczego, wynikającym z art. 433 § 2 k.p.k., było zatem rozważenie wszystkich wniosków i zarzutów wskazanych w środku odwoławczym. W uzasadnieniu wyroku Sąd odwoławczy winien był wykazać konkretnymi, znajdującymi oparcie w ujawnionych w sprawie okolicznościach argumentami, dlaczego zarzuty apelacji uznał za niezasadne (art. 457 § 3 k.p.k.).

Lektura uzasadnienia zaskarżonego wyroku nie pozostawia wątpliwości, że Sąd Okręgowy nie dopełnił tych obowiązków, gdyż w istocie nie rozważył należycie żadnego z zarzutów apelacji oskarżonego.

W uzasadnieniu Sądu Okręgowego brak jest rozważań w kwestii uchybień zarzucanych w pkt 2, 5, 6 i 7 apelacji W. J. Brak odniesienia się do wskazanych zarzutów apelacyjnych w uzasadnieniu wyroku, czyni obecnie niemożliwym skontrolowanie, czy Sąd odwoławczy procedował w sposób nakazany przepisami normującymi postępowanie odwoławcze, w szczególności czy powyższe zarzuty i wnioski apelacji w ogóle rozważył. W zaistniałej sytuacji nie ma zatem możliwości skutecznego odparcia zarzutu naruszenia również przepisu art. 433 § 2 k.p.k. Treść uzasadnienia, a raczej jego niepełność, wspiera bowiem zasadność zarzutu.

Także w pozostałym zakresie kontrola odwoławcza przeprowadzona przez Sąd Okręgowy jest wadliwa. Do innych, podniesionych przez oskarżonego zarzutów, Sąd odwoławczy ustosunkował się bowiem jedynie w sposób ogólnikowy, nie odnosząc się *expressis verbis* do wszelkich wskazywanych przez skarżącego faktów, czy okoliczności. Sąd ten poprzestał w zasadzie na stwierdzeniu, że ustalony przez sąd pierwszej instancji stan faktyczny jest wynikiem przeprowadzonej w sposób logiczny i niesprzeczny z zasadami doświadczenia życiowego oceny wszystkich zebranych w sprawie dowodów oraz zacytowaniu ustaleń faktycznych i wysnutych na ich kanwie ocen poczynionych przez Sąd I instancji. Nie przedstawił natomiast własnej analizy materiału dowodowego, nie

powołał żadnego własnego argumentu, który wskazywałby z jakich przyczyn aprobatę tę wyraził. Tym samym także w zakresie zarzutów 1, 3 i 4 apelacji zasadne jest twierdzenie, że Sąd odwoławczy zaniechał kontroli instancyjnej wyroku pierwszoinstancyjnego.

Powyższe wskazuje, że w postępowaniu odwoławczym przed Sądem Okręgowym doszło do rażącej obrazy art. 433 § 2 k.p.k. i art. 457 § 3 k.p.k., przy czym uchybienie to mogło mieć niewątpliwie istotny wpływ na treść zapadłego wyroku. Nie sposób bowiem wykluczyć, że rzetelne rozpoznanie podniesionych w apelacji zarzutów, doprowadziłoby do innego rozstrzygnięcia w przedmiocie procesu. Koniecznym było więc uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi Okręgowemu do ponownego rozpoznania w postępowaniu odwoławczym. Nie znajduje natomiast żadnego uzasadnienia wnioski obrońcy oskarżonego o uchylenie także wyroku Sądu pierwszej instancji, skoro wskazane w kasacji uchybienia nie łączą się z koniecznością przeprowadzenia ponownie postępowania pierwszoinstancyjnego.

Jednocześnie Sąd Najwyższy, działając na podstawie art. 436 k.p.k. w zw. z art. 518 k.p.k. uznał, że w sytuacji, gdy rozpoznanie zarzutu naruszenia art. 433 § 2 k.p.k. i art. 457 § 3 k.p.k. okazało się wystarczające do zdecydowania o uchyleniu zaskarżonego wyroku, badanie zasadności pozostałych zarzutów byłoby przedwczesne.

Ponownie rozpoznając sprawę Sąd Okręgowy winien rzetelnie odnieść się do wszystkich zarzutów i wniosków zawartych w apelacji oskarżonego, tak aby zadośćuczynić wymogom określonym w art. 433 § 2 k.p.k. i art. 457 § 3 k.p.k.

Kierując się powyższym, Sąd Najwyższy orzekł jak w wyroku.

kc